

ΟΙ ΙΑΤΡΟΙ ΤΗΣ ΘΑΣΟΥ ΤΟ 1915

Δήμος Μπιντούδης

Η εμφάνιση των επιστημόνων ιατρών στη Θάσο κατά το 2ο μισό του 19ου αιώνα εγκαινιάζει μια νέα περίοδο για την αντιμετώπιση της περίθαλψης των κατοίκων του νησιού. Οι πρακτικοί ιατροί που ασκούσαν το ιατρικό επάγγελμα ως τότε παραμερίζονται και σιγά σιγά εκτοπίζονται. Οι πανεπιστημιακοί επικρατούν κι επιβάλλονται όχι μόνο στις κοινότητες που υπηρετούν αλλά και σ' ολόκληρη τη Θάσο. Έχοντας την εκτίμηση και την αγάπη του κόσμου πολλοί απ' αυτούς πολιτεύονται και πρωταγωνιστούν στις πολιτικές εξελίξεις του νησιού. Το ότι κατέχουν μια ξεχωριστή θέση μέσα στην κοινωνία που ζουν αποδεικνύεται και από τις προσφώνησεις που τους απευθύνονται. Τους προσφωνούν ως εξοχότατους¹, προσφώνηση που ανήκε μέχρι τότε μόνο σε Τούρκους αξιωματούχους.

Το 1903 η τουρκική διοίκηση απαγορεύει στις μουχαροδημογεροντίες να χορηγούν πιστοποιητικά άσκησης του ιατρικού επαγγέλματος σ' εμπειρικούς. Μετά την απελευθέρωση μάλιστα τα ονόματα των εμπειρικών δε συνοδεύονται από τον παλιό τίτλο του ιατρού, τίτλο που έφεραν καθ' όλη τη διάρκεια της τουρκοκρατίας. Το 1915 οι γέροντες εμπειρικοί ιατροί μνημονεύονται είτε ως κτηματίες είτε ως ανεπάγγελτοι². Στον πρώτο εκλογικό κατά-

1. Βλ. *Κωνσταντίνου Χιόνη*, Η απονομή της δικαιοσύνης στη Θάσο κατά την τουρκοκρατία, περ. «Θασιακά», τ. 6 (1989), σ. 206. Βλ. ακόμα *Γεωργίου Οικονομίδη*, Ο επιστημονικός, κοινωνικός και πολιτικός ρόλος των γιατρών της Θάσου κατά τα τελευταία χρόνια της τουρκοκρατίας, περ. «Θασιακά», τ. 7 (1990-91), σ. 223 και 229, όπου δημοσιεύονται δύο έγγραφα του 1911 με την προσφώνηση «εξοχότατε».

2. Βλ. *Γεωργίου Αστεριάδη*, Ο πρώτος εκλογικός κατάλογος της Υποδιοικήσεως Θάσου, περ. «Θασιακά», τ. 8 (1992-93), σ. 265, όπου ο Γιαννέλης Εμμανουήλ του Ιωάννη, ετών 70, με αύξ. αρ. 575, αναφέρεται χωρίς επάγγελμα, ενώ ο Σταύρος Μερτζίδης στο έργο του «Φίλιπποι», που εκδόθηκε το 1897, σ. 234, τον αναφέρει στους συνδρομητές της Παναγίας ως ιατρό. Το ίδιο και ο Αναστάσιος Αναστασιάδης του Αυγουστή, ενώ σ' όλα

λογο της Υποδιοικήσεως Θάσου, που τυπώθηκε το 1915, ως ιατροί αναφέρονται μόνο εκείνοι που είναι κάτοχοι πανεπιστημιακού τίτλου. Από τον ίδιο εκλογικό κατάλογο προκύπτει ότι το 1915 οι εγγεγραμμένοι άνδρες ψηφοφόροι της Θάσου είναι 4.258³. Απ' αυτούς οι 13 είναι ιατροί και ένας οδοντίατρος. Τα ονόματα των ιατρών που αναφέρονται στον έντυπο αυτό εκλογικό κατάλογο δεν είναι όλα γνωστά στην έρευνα. Υπάρχουν ονόματα ιατρών που έρχονται για πρώτη φορά στη δημοσιότητα. Άλλωστε δεν είναι όλοι τους Θάσιοι. Δύο απ' αυτούς εργάζονται ως ιατροί σε χωριά της Θάσου, ενώ άλλοι τρεις, καίτοι είναι Θάσιοι, εργάζονται εκτός Θάσου. Υπάρχουν βέβαια και οι παλιοί πανεπιστημιακοί ιατροί των τελευταίων χρόνων της τουρκοκρατίας, που η δράση τους συνεχίζεται και μετά την απελευθέρωση. Βιογραφίες μερικών απ' αυτούς έχουν ήδη γραφεί από άλλους ερευνητές.

Στόχος της παρούσας ανακοίνωσής μου δεν είναι να μνημονεύσω απλά και μόνο τα ονόματα των ιατρών του 1915, που είναι εγγεγραμμένοι στον πρώτο εκλογικό κατάλογο της Θάσου, αλλά να παραθέσω και όσα βιογραφικά στοιχεία τους θ' αποτελέσουν τη βάση για μελλοντική έρευνα ή θα συμπληρώσουν τα στοιχεία που αναφέρονται στις προγενέστερες δημοσιευμένες εργασίες.

1. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ Ή Χ' ΓΙΑΞΗΣ (1850-1930)

Ο ιατρός Κωνσταντίνος Δημητριάδης ή Χ' Γιαξής αναμφισβήτητα υπήρξε μια μεγάλη προσωπικότητα που έδρασε όχι μόνο κατά την τουρκοκρατία αλλά και μετά την απελευθέρωση. Για τη ζωή και το έργο του πολλά έχουν γραφεί μέχρι σήμερα. Η πρώτη βιογραφία του δόθηκε από το σημερινό ομότιμο καθηγητή της νεότερης ιστορίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης κ. Απόστολο Βακαλόπουλο⁴ και ακολούθησαν οι μεταγενέστερες του Κώστα Χιόνη⁵, Κώστα Τσιάτα⁶ και Κώστα Ευφραιμίδη⁷. Επειδή η δράση

τα έγγραφα τιτλοφορείται ως ιατρός, στον εκλογικό κατάλογο, σ. 304, δεν αναφέρεται ως ιατρός αλλ' ως κτηματίας.

3. Βλ. *Γεωργίου Αστεριάδη*, ό.π., σ. 251-357.

4. Βλ. *Απόστολον Βακαλόπουλον*, *Ιστορία της Θάσου (1453-1912)*, Θεσ/νίκη 1984, έκδ. ΕΜΣ, σ. 136-140.

5. Βλ. *Κωνσταντίνου Χιόνη*, *Ο Θάσιος ιατρός Κων. Δημητριάδης ή Χατζηγιαξής*, εφ. «Ταχυδρόμος» Καβάλας, φ. 17-6-1969.

6. Βλ. *Κωνσταντίνου Τσιάτα*, *Ιατρός Κων/νος Δημητριάδης*. Ο πρώτος Θάσιος σοσιαλιστής, εφ. «Πρωινή» Καβάλας, αρ. φ. 8054/14-2-1979. Το ίδιο άρθρο αναδημοσιεύθηκε στο περ. «Θασιακά», τ. 3 (1986), σ. 200-202.

7. Βλ. *Κων/νου Ευφραιμίδη*, *Κωνσταντίνος Δημητριάδης ή Χατζηγιαξής*, περ. «Θασιακά», τ. 3 (1986), σ. 67-68.

του είναι γνωστή από τις προγενέστερες αυτές εργασίες, γι' αυτό θα περιοριστώ να παραθέσω μόνο τα νέα στοιχεία που έρχονται να συμπληρώσουν σήμερα τις προηγούμενες βιογραφίες του. Έτσι από τα νέα αυτά στοιχεία προσδιορίζεται ο ακριβής χρόνος της γέννησής του, που είναι το έτος 1850, αφού ο πρώτος εκλογικός κατάλογος, που εκδόθηκε το 1915, αναφέρει ότι ήταν τότε 65 ετών⁸. Ενδιαφέρον παρουσιάζει ακόμα κι ένα έγγραφο που δημοσιεύτηκε από τον κ. Κυριάκο Λυκουρίνο και που αναγράφει τα εξής: «Ο κύριος Κ. Δημητριάδης, ιατρός, από τον παρελθόντα Οκτώβριον θεωρείται εξόριστος, μακράν της γενετείρας του χώρας, της αναρχίας ένεκα. Προ τεσσάρων ημερών, καιρίως τραυματισθείσης γυναικός τινός υπό μένεα κατ' αυτής πνεύματος ανδρογόνου, ειδοποιηθείσης της λεγομένης διοικήσεως, συμπαρέλαβεν ο πρόεδρος του ανυπάρχου συμβουλίου Χασάν βέης τον κύριον Δημητριάδην ως ιατρόν της διοικήσεως όπως επισκεφθή την πληρωθείσαν. Μετέβησαν εις Θεολόγον, χώραν του Δημητριάδου, ένθα οι διαπληκτισθέντες, αλλά μη γενομένου δεκτού του Δημητριάδου, εδέησε την επισύσαν, όρθρου βαθέως, ν' αναχωρήσουσιν αμφοτέροι λάθρα και δι' άλλης οδού...»⁹. Από το παραπάνω αυτό απόσπασμα της επιστολής, που συντάχτηκε από τον ιατρό Γ. Μ. Χρηστίδη, στις 4-6-1885, για να ενημερωθεί ο Έλληνας υποπρόξενος της Καβάλας Αλέξανδρος Τσιμπουράκης, πληροφορούμαστε για τον ακριβή χρόνο της εξορίας του ιατρού Κωνσταντίνου Δημητριάδη από το Θεολόγο. Αφού, λοιπόν, το γεγονός τούτο συνέβη προ έξι μηνών, επομένως η εξορία του για τις σοσιαλιστικές του ιδέες και η εγκατάστασή του στο Λιμένα θα πρέπει να έγινε στα τέλη του 1884.

Ο Κωνσταντίνος Δημητριάδης άρχισε τη δράση του από το 1878 που τέλειωσε το πανεπιστήμιο του Στρασβούργου. Διετέλεσε προεστός Άνω Θεολόγου κατά τα έτη 1880 και 1881 και μετέπειτα πάρεδρος του Πρωτοδικείου και του Διοικητικού Συμβουλίου Θάσου¹⁰. Αναμείχθηκε στην πολιτική και συμμετείχε ενεργά στους εθνικούς αγώνες του τόπου. Το 1897 ήταν ο γενικός ιατρός του νησιού¹¹. Στις 23-8-1917 υπογράφει ως αντιπρόεδρος του Λιμένα το τηλεγράφημα που έστειλαν οι αντιπρόσωποι του λαού της Θάσου προς τον

8. Βλ. Γεωργίου Αστεριάδη, ό.π., σ. 253.

9. Βλ. Κυριάκου Λυκουρίνου, Η πολιτική κατάσταση του 1885 στη Θάσο, περ. «Θασιανά», τ. 6 (1989), σ. 119.

10. Βλ. Κων/νου Ενφραυμίδη, ό.π., σ. 72 και 75.

11. Βλ. Σταύρου Μερτζίδη, Οι Φίλιπποι, Εν Κωνσταντινουπόλει 1897, σ. 234, όπου αναφέρεται ως συνδρομητής. Ως συνδρομητής αναφέρεται και το 1911, βλ. Στ. Μερτζίδη, Θασιανά, Καβάλα 1911, σ. γ'.

πρωθυπουργό Ελευθέριο Βενιζέλο¹². Πέθανε το 1930. Στον εκλογικό κατάλογο του 1915 φέρεται εγγεγραμμένος με αύξ. αρ. 88 και στην κοινότητα Λιμένα με στοιχεία Δημητριάδης Κων /νος του Δημητρίου, ετών 65, ιατρός.

2. ΙΦΙΚΡΑΤΗΣ ΓΙΑΝΝΕΛΗΣ

Στους εγγεγραμμένους ψηφοφόρους της Υποδιοικήσεως Θάσου και στην κοινότητα Παναγίας φέρεται με αύξ. αρ. 577 ο οδοντίατρος Γιαννέλης Ιφικράτης του Εμμανουήλ, ετών 33¹³. Αφού, λοιπόν, ο οδοντίατρος ήταν 33 ετών το 1915, που τυπώθηκε ο εκλογικός κατάλογος, άρα ο Ιφικράτης Γιαννέλης είχε γεννηθεί το 1882. Από τον ίδιο εκλογικό κατάλογο μαθαίνουμε και κάποια άλλα στοιχεία από την οικογενειακή κατάστασή του. Ο αδελφός του Αδιριάδης, γεννημένος το 1881, ήταν υπάλληλος και ο πατέρας του Εμμανουήλ, γεννημένος το 1845, αναφέρεται χωρίς επάγγελμα. Επειδή, όμως, ο πατέρας του Εμμανουήλ Γιαννέλης μνημονεύεται ως ιατρός στο έργο «Οι Φίλιπποι», που εξέδωσε ο Σταύρος Μερτζίδης το 1897¹⁴, τίτλο που δεν αναφέρει ο εκλογικός κατάλογος του 1915, άρα ο πατέρας του πρέπει να ήταν εμπειρικός ιατρός. Η οικογένεια αυτή δεν υπάρχει σήμερα στην Παναγία ούτε οι κάτοικοί της γνωρίζουν κάτι συγκεκριμένο γι' αυτήν. Κάποιοι μας ανέφεραν ότι η γιαγιά τους ήταν Γιαννέλαινα και πως άκουσαν ότι η οικογένεια αυτή καταγόταν από τη Μυτιλήνη. Κόρες του Εμμανουήλ Γιαννέλη παντρεύτηκαν και παρέμειναν στη Θάσο, ενώ ο ιατρός, που είχε σπουδάσει στο Παρίσι, εργάστηκε εκτός Θάσου. Αργότερα εγκατέλειψε τη Θάσο και ο άλλος αδελφός Αδιριάδης. Η οικογένεια του οδοντίατρου Ιφικράτη Γιαννέλη πρέπει να εγκαταστάθηκε στην Αθήνα, γιατί δύο κόρες του, που ζούσαν στο Κολωνάκι, τις επισκέφθηκαν, πριν από μερικά χρόνια, συγγενείς από την Παναγία.

Το 1915 ζούσαν στην Παναγία και τα παιδιά του Σταυρόπουλου Γιαννέλη, ο Δημήτριος, ετών 35, και ο Ιωάννης, ετών 28¹⁵. Δεν ξέρουμε αν υπήρχε συγγένεια ανάμεσα στις οικογένειες αυτές.

3. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Ο ιατρός Δημήτριος Ιωαννίδης φέρεται εγγεγραμμένος στον εκλογικό

12. *Ανωνύμου*, Πατριωτική εκδήλωση του λαού της νήσου Θάσου, Εν Αθήναις 1917, σ. 28.

13. Βλ. *Γεωργίου Αστεριάδη*, ό.π., σ. 265.

14. Βλ. *Σταύρου Μερτζίδη*, ό.π., σ. 234.

15. Βλ. *Γεωργίου Αστεριάδη*, ό.π., σ. 265.

κατάλογο και στην κοινότητα Παναγίας με αύξ. αριθ. 637¹⁶. Επειδή το 1915 ήταν 33 ετών, άρα ήταν γεννημένος το 1882. Καταγόταν από τις Μαριές. Ο πατέρας του Νικόλαος Ιωαννίδης διετέλεσε χρόνια δημογέροντας Μαριών¹⁷. Ο αδελφός του Αναστάσιος Ιωαννίδης είχε πεθάνει το 1908. Ο ίδιος ήταν ήδη ιατρός το 1908 και εγκαταστημένος στην Παναγία. Τις πληροφορίες αυτές τις αντλούμε από δύο γράμματα που έστειλε ο Γιαξής Χατζησταμάτης στο γιο του Σταμάτη, ο οποίος εργαζόταν τότε στη Νέα Υόρκη. Στο ένα, που γράφτηκε στις 11-10-1908, αναφέρει ο πατέρας στο γιο ότι «περί του εκ Μαριών Αν. Ν. Ιωαννίδου σοι πληροφορώ ότι απέθανε προ είκοσι ημερών...»¹⁸, ενώ στο από 8-12-1908 γράμμα του αναγράφεται: «Προ τινων ημερών επισκέφθην τον εν Παναγία Δ. Ιωαννίδην ιατρόν, αδελφόν του αποθανόντος, και του ωμίλησα περί του χρέους του αδελφού του, καθώς και την μητέρα του εις Μαριές...»¹⁹. Το 1911 αναφέρεται ως συνδρομητής στο έργο του Σταύρου Μερτζίδα «Οι Φίλιπποι» μεταξύ των κατοίκων της Παναγίας. Δε γνωρίζουμε τι απέγινε ο ιατρός Δ. Ιωαννίδης στα μετέπειτα χρόνια. Δεν υπάρχει απόγονος της οικογένειας αυτής σήμερα στην Παναγία ούτε οι κάτοικοι θυμούνται τίποτα γι' αυτόν.

4. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ

Ο ιατρός Δημήτριος Αθανασιάδης του Αθανασίου φέρεται εγγεγραμμένος στον κατάλογο της Υποδιοικήσεως Θάσου και στην κοινότητα Ραχωνίου με αύξ. αρ. 1063. Γεννήθηκε το 1854, αφού, όπως αναφέρεται, ήταν 61 ετών το 1915. Στον ίδιο εκλογικό κατάλογο αναγράφονται και τα ονόματα των αρρένων παιδιών του, που ήταν: 1) Αθανασιάδης Αθανάσιος του Δημητρίου, ετών 37, χωρίς επάγγελμα, 2) Αθανασιάδης Γεώργιος, ετών 32, υπάλληλος, 3) Αθανασιάδης Αριστοτέλης, ετών 39, υπάλληλος, και 4) Αθανασιάδης Αλέξανδρος, ετών 27, υπάλληλος²⁰. Απόγονοι της οικογένειας αυτής δεν υπάρχουν σήμερα στο Ραχώνι ούτε η κοινότητα που ρωτήθηκε γνωρίζει τίποτα γι' αυτήν την οικογένεια.

16. Βλ. Γεωργίου Αστεριάδη, ό.π., σ. 266.

17. Βλ. Α. Ε. Bakalopoulos, Thasos, son histoire, son administration de 1453 à 1912, Paris 1953, αρ. εγ. 39, σ. 127, 45, σ. 137, 47, σ. 138. Πρβλ. και Κωνσταντίνου Μανάφη, χωριά, κάτοικοι, μαθηταί και διδάσκαλοι της νήσου Θάσου, τ. 6 (1989), σ. 90, υποσ. 16.

18. Κωνσταντίνου Χιόνη, Η αλληλογραφία του Γιαξή Χατζησταμάτη, περ. «Θασιακά», τ. 4 (1987), σ. 190.

19. Κωνσταντίνου Χιόνη, ό.π., σ. 190.

20. Βλ. Γεωργίου Αστεριάδη, ό.π., σ. 277.

5. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ

Ο ιατρός Γεώργιος Πετρίδης του Πέτρου ήταν 56 ετών το 1915 που τυπώθηκε ο εκλογικός κατάλογος. Φέρεται εγγεγραμμένος στον παραπάνω εκλογικό κατάλογο και στην κοινότητα Ραχωνίου με αύξ. αρ. 1189²¹. Ο πατέρας του καταγόταν από το Θεολόγο και το 1889 ήταν τελειόφοιτος της Ιατρικής. Η μαρτυρία αυτή προκύπτει από ένα πωλητήριο έγγραφο, που συντάχθηκε στις 6-9-1889 και που αναφέρει: «...ο υποφανώμενος Γεώργιος Πετρίδης, τελειόφοιτος της Ιατρικής, έχων εις την κατοχήν μου εκ πατρικής μου κληρονομίας εν ελαιόδενδρον νέον (καθερίδα) κείμενον εις θέσιν Πουρνούσουν και εντός του αγρού του κ. Δημητρίου Φίλιππα της περιφέρειάς Θεολόγου, ελεύθερον παντός χρέους και υποθήκης, επώλησα τούτο εις τον κ. Νικόλαον Β. Οικονόμου...»²². Τ' όνομά του μνημονεύεται και σ' άλλα έγγραφα που συντάχτηκαν στο Θεολόγο κατά την περίοδο αυτή. Πώς βρέθηκε, βέβαια, στο Ραχώνι δε γνωρίζουμε. Μήπως η μητέρα του καταγόταν απ' εκεί; ή μήπως, όταν εγκαταστάθηκαν κι άλλοι γιατροί στο Θεολόγο, αναγκάστηκε να δεχθεί την πρόσληψή του από την κοινότητα Ραχωνίου; Γεγονός είναι ότι ήταν εγκαταστημένος ήδη το 1897 οριστικά στο Καζαβίτι²³, όπου βιβλία και χειρόγραφα του βρίσκονται σήμερα στα χέρια του υπαλλήλου της Πολεοδομίας κ. Καρατάσου. Το 1911 αναφέρεται ως συνδρομητής στο έργο του Σταύρου Μερτζίδη «Θασιακά» μεταξύ των κατοίκων του Βουργάρου (Ραχωνίου).

6. ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ιατρός Μενέλαος Πετρόπουλος του Κων/νου φέρεται εγγεγραμμένος στον εκλογικό κατάλογο του 1915 και στην κοινότητα Μαριών με αύξ. αρ. 1860²⁴. Το 1915 ήταν 29 ετών. Δεν πρέπει να ήταν Θάσιος, γι' αυτό και δεν έχουμε άλλες πληροφορίες για τον παραπάνω ιατρό.

7. ΝΕΣΤΩΡ ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΑΔΗΣ

Ο ιατρός Νέστορας Χουρμουζιάδης του Αναστασίου φέρεται εγγεγραμμένος στον εκλογικό κατάλογο του 1915 και στην κοινότητα Λιμεναριών με

21. Βλ. Γεωργίου Αστεριάδη, ό.π., σ. 280.

22. Βλ. Γεωργίου Οικονομίδη, ό.π., σ. 228, όπου δημοσιεύεται το έγγραφο.

23. Βλ. Σταύρου Μερτζίδη, ό.π., σ. 236.

24. Βλ. Γεωργίου Αστεριάδη, ό.π., σ. 297.

αύξ. αρ. 2136²⁵. Το 1915 ήταν 49 ετών. Φαίνεται ότι προσλήφθηκε ως ιατρός κατά την περίοδο που λειτουργούσαν τα μεταλλεία Spreidel στα Λιμενάρια.

Ήταν Τσακλιώτης από τη Σηλύβρια της Θράκης. Πότε ακριβώς προσλήφθηκε από την κοινότητα Κάστρου για να υπηρετήσει στα Λιμενάρια και πότε αναχώρησε δεν το ξέρουμε. Το 1922 εγκαταστάθηκε στην Καβάλα ο ιατρός Ευθυβούλης Χουρμουζιάδης, αδελφός του Νέστορα²⁶. Παιδιά του Ευθυβούλη Χουρμουζιάδη ήταν μια κόρη, εγκαταστημένη στην Αθήνα, από τον ένα του γάμο και ο γνωστός μικροβιολόγος στην Καβάλα Αναστάσιος Χουρμουζιάδης από τον άλλο του γάμο. Ο μικροβιολόγος Αναστάσιος Χουρμουζιάδης απέκτησε δύο παιδιά, τον Ευθυβούλη, που πέθανε πρόσφατα, και τον Ιωάννη που εργάζεται στη Γερμανία. Μετά το θάνατο του Ευθυβούλη πέθανε και ο πατέρας Αναστάσιος σε μεγάλη ηλικία.

Ο Νέστορας Χουρμουζιάδης απέκτησε τρία παιδιά, τον Αναστάσιο, το Χαράλαμπο και τον Ιωάννη. Ο πρώτος τέλειωσε την οδοντοϊατρική αλλά δεν άσκησε το επάγγελμα, επειδή ασχολήθηκε με το εμπόριο. Παιδιά του Αναστασίου είναι ο Νέστορας, υπάλληλος της εφορείας, εγκαταστημένος στη Χρυσούπολη²⁷ και ο Ιωάννης έμπορος.

8. ΑΥΓΟΥΣΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ (1875-1958)

Στη ζωή και στο έργο του ιατρού Αυγουστή Αναστασιάδη αναφέρεται η πρόσφατη βιογραφία που έχει γραφεί από το δάσκαλο κ. Γεώργιο Αυγουστίδη²⁸. Ο Αυγουστής Αναστασιάδης φέρεται εγγεγραμμένος στον εκλογικό κατάλογο του 1915 και στην κοινότητα Κάστρου με αύξ. αρ. 2158²⁹. Ήταν γιος του πρακτικού ιατρού Αναστασίου Ιατρού ή Αναστασιάδη. Τέλειωσε την αστική σχολή Κάστρου και συνέχισε σε γυμνάσιο της Θεσ/νίκης. Το 1898, που τέλειωσε το γυμνάσιο Θεσ/νίκης, ανέλαβε τη διεύθυνση της αστικής σχολής Κάστρου. Τον άλλο χρόνο γράφτηκε στην Ιατρική Σχολή Αθηνών, την οποία και τέλειωσε το 1904. Υπήρξε ισάξιος του ιατρού Κων/νου Δημητριάδη. Δεν του άρεσε, όμως, η προβολή ούτε φρόντισε για την υστεροφημία του. Κανένας δεν ασχολήθηκε με τη ζωή και το έργο του, που αναμφισβήτητα υπήρ-

25. Βλ. *Γεωργίου Αστεριάδη*, ό.π., σ. 304.

26. Βλ. *Κωνσταντίνου Χιόνη*, *Οι ιατροί της Θάσου και της Καβάλας κατά την περίοδο 1860-1930*, περ. «Θασιακά», τ. 5 (1988), σ. 92.

27. Ευχαριστώ τον κ. Νέστορα Χουρμουζιάδη για τις πληροφορίες του πάνω στο οικογενειακό του δένδρο.

28. Βλ. *Γεωργίου Αυγουστίδη*, *Ο Θάσιος ιατρός Αυγουστής Αναστασιάδης (1875-1958)*, περ. «Θασιακά», τ. 8 (1992-93), σ. 12-40.

29. Βλ. *Γεωργίου Αστεριάδη*, ό.π., σ. 304.

ξε μεγάλο. Η πρόσφατη ανεύρεση του οικογενειακού αρχείου του έδωσε τη δυνατότητα στο δάσκαλο κ. Γεώργιο Αυγουστίδη να παρουσιάσει την πρώτη βιογραφία του.

Ο ιατρός Αυγουστής Αναστασιάδης υπήρξε πράγματι μια μεγάλη προσωπικότητα. Αναμείχθηκε με τα κοινά και τους εθνικούς αγώνες του τόπου μας. Βοήθησε το χωριό του ως δάσκαλος αρχικά και μετέπειτα ως σχολικός έφορος και εκλέκτορας Θάσου. Κατά το μακεδονικό αγώνα υπήρξε στενός συνεργάτης του ελληνικού υποπροξενείου Καβάλας. Το 1917 κατηγορεί στον υποδιοικητή Θάσου Γιαννουλόπουλο τους Θάσιους που συνεργάστηκαν με τους Γάλλους κατά τη διάρκεια της γαλλικής κατοχής του νησιού³⁰. Συμμετέχει στην ορφανοεπιτροπή του χωριού του και περιθάλπει τους φυματικούς που βρίσκουν καταφύγιο στο Κάστρο. Το 1911 προσλαμβάνεται ως ιατρός από την κοινότητα Θεολόγου. Στο έργο που εκδίδεται από το Σταύρο Μερτζίδη «Θασιακά» αναφέρεται το 1911 ως συνδρομητής μεταξύ των κατοίκων του Κάστρου. Την ίδια χρονιά με δύο ικετήριες επιστολές της η κοινότητα Κάστρου τον θερμοπαρακαλεί να επιστρέψει στο χωριό του³¹. Τελικά επιστρέφει στο Κάστρο το 1914, αλλά η κοινότητα Θεολόγου επιμένει να γυρίσει και να εξακολουθήσει τα ιατρικά καθήκοντά του στο δικό της χωριό³². Δεν ξέρουμε αν τα κατάφερε. Πάντως κατά τη γαλλική κατοχή υπηρετούσε στη γενέτειρά του, στο Κάστρο. Το 1923 εγκαταστάθηκε οριστικά στα Λιμενάρια³³.

Η αναγνώριση του Αυγουστή Αναστασιάδη ως ιατρού ήταν αναμφισβήτητη. Την αξία του ως επιστήμονα την αναγνώριζαν όχι μόνο οι κάτοικοι των χωριών που υπηρετούσε, αλλά και οι ίδιοι οι συνάδελφοί του. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του ιατρού Δ. Σ. Λαμπίρη, από το Θεολόγο, που ζητά τη συνδρομή του για ν' αντιμετωπίσει ένα δύσκολο τοκετό. Η ανέκδοτη αυτή επιστολή αναφέρει τα εξής: «*Εν Θεολόγω τη 5-5-27. Φίλε και Συνάδελφε. Παρά του κομιστού της παρούσης μου καλείσθε όπως έλθητε ενταύθα διά την νόμφην του Σμαράγδαν Γ. Διαμαντή, επίτοκον, εξ ην εκλήθην και εγώ σήμερον την πρωίαν. Πρόκειται περί γυναικός, ήτις ο τοκετός, κατά τας πληροφορίας ας ηρύσθην παρά των οικείων της, ήρξατο την παρελθούσαν Κυριακήν άνευ ισχυρών ωδίνων και με λίαν εστεωμένα πύελα. Εξήγαγον σήμερον, μόλις εκλήθην, διά καθετήρος περί τα 2 χιλιόγραμμα ούρων δυσόσμων*

30. Βλ. Γεωργίου Αυγουστίδη, ό.π., σ. 39-40, όπου δημοσιεύεται το σχετικό έγγραφο.

31. Βλ. Γεωργίου Αυγουστίδη, ό.π., σ. 36, όπου δημοσιεύονται οι επιστολές.

32. Βλ. Γεωργίου Αυγουστίδη, ό.π., σ. 38, όπου δημοσιεύεται η επιστολή των προεστοδημογερόντων του Θεολόγου.

33. Βλ. Γεωργίου Αυγουστίδη, ό.π., σ. 23.

και λίαν δυσκόλως. Ἦδη η κεφαλή είναι ενσφηνωμένη από χθες, ο δε τοκετός δεν προχωρεί λόγω της συμπαραμαρτούσης στειότητας. Δι' ο συνέστησα εις τους οικείους της όπως καλέσουν και σας. Μετά συναδελφικών χαιρετισμών. Δ.Σ. Λαμπίρης»³⁴.

Στο Ειρηνοδικείο Θάσου καλείται συχνά να ορκιστεί ως πραγματογνώμονας πάνω σε ιατρικά θέματα. Στις 15-10-1913 εμφανίσθηκε ενώπιον του ειρηνοδίκου Θάσου Θεοδώρου Μαντζουράνη και του υπογραμματέα Γεωργίου Παπαγεωργίου «ο εκ Θεολόγου ιατρός Αυγουστής Αναστασιάδης, κάτοικος Θεολόγου, διορισθείς πραγματογνώμων δυνάμει του υπ' αριθμόν 104 και από 21 Αυγούστου ε.ε. εγγράφου ημών όπως δώση επί του ιερού ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 και δυνάμει του άρθρου 101 της Πολιτικής Δικονομίας τον όρκον του πραγματογνώμονος δι' ιατροδικαστικής πράξεις, θεις την δεξιάν...»³⁵.

Σε δύσκολες περιπτώσεις αντιμετώπισης ασθενειών αρρώστων δε δίσταζε να ζητήσει και τη γνώμη γνωστών πανεπιστημιακών δασκάλων. Χαρακτηριστική είναι η επιστολή που του στέλνει ο καθηγητής Σ. Γ. Λιβιεράτος, η οποία αναφέρει: «Φίλε κ. Συναδέλφε. Εκ της υμετέρας εκθέσεως βασιζόμενος, και με την συνήθη επιβαλλομένη επιφύλαξιν προκειμένου περί αρρώστων περί ου αποφαινείται τις μακρόθεν, φαντάζομαι ότι πρόκειται περί νευρασθενικού εδάφους μετά φαινομένων βρογχιολίτιδος δεξιάς, ήτις έχει το ευχάριστον σημείον ότι η μικροσκοπική εξέτασις των πνεύλων απέβη αρνητική και ότι ο άρρωστος απέβη απύρετος. Από θεραπευτικής απόψεως θα ενόμιζα καλόν να ενισχύσωμεν τον οργανισμόν του αρρώστου διά του υπερσιτισμού, διά της χρήσεως του μουρουελαιόν ή των σκευασιών αυτού, Keffler ιδία ... Ελπίζω η αντίληψις αύτη να ανταποκρίνεται προς την υμετέραν. Εάν εις τον άρρωστον ήτο δυνατόν να επιχειρήση ταξίδιον μέχρις εδώ βραδύτερον, θα ήτο καλόν όπως εν ανάγκη ενεργήσωμεν και την ακτινοσκόπησιν. Μετά πολλών προσρήσεων και ευχαριστιών. Υμέτερος. Λιβιεράτος»³⁶.

Ο ιατρός Αυγουστής Αναστασιάδης, αφού πρόσφερε τις πολύτιμες υπηρεσίες του στο έθνος και στους συνανθρώπους του, πέθανε το 1958 στα Λιμενάρια της Θάσου.

34. Φωτοτυπία της επιστολής αυτής έθεσε στη διάθεσή μας ο κ. Κων/νος Χιόνης. Το έγγραφο περιέχεται στο αρχείο Αυγουστή Αναστασιάδη και βρίσκεται στην κατοχή του εγγονού αυτού κ. Αύγουστου Αναστασιάδη.

35. Το έγγραφο βρίσκεται στο παραπάνω αρχείο και φωτοτυπία αυτού έθεσε στη διάθεσή μας ο κ. Κων/νος Χιόνης.

36. Η επιστολή βρίσκεται στο παραπάνω αρχείο και φωτοτυπία αυτής έθεσε στη διάθεσή μας ο κ. Κων/νος Χιόνης.

9. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Ο ιατρός Δημήτριος Ιωαννίδης φέρεται εγγεγραμμένος στον εκλογικό κατάλογο του 1915 και στην κοινότητα Άνω Θεολόγου με αύξ. αρ. 2565³⁷. Το 1894 ήταν αντιπρόσωπος του Άνω Θεολόγου στη Γενική Συνέλευση Θάσου και υπογράφει την από 3-8-1894 αναφορά που στέλνεται στο χεδίβη Αμπάς Χιλμή Π της Αιγύπτου³⁸. Διέμενε στο Θεολόγο μέχρι το 1902. Μετέπειτα εγκαταστάθηκε στον Πειραιά³⁹ και βοήθησε το μακαρίτη ανηψιό του Αλέκο Σωτηριάδη να τελειώσει τη Νομική Αθηνών. Το 1915 δεν πρέπει να βρισκόταν στο Θεολόγο Θάσου, αλλ' επειδή ήταν εγγεγραμμένος στα μητρώα της κοινότητας Άνω Θεολόγου, γι' αυτό θα περάσθηκε και στον εκλογικό κατάλογο του 1915. Ήταν 63 ετών, όταν τυπώθηκε ο εκλογικός κατάλογος. Το έτος του θανάτου του δε μας είναι γνωστό. Από τον εκλογικό κατάλογο μαθαίνουμε ότι είχε και αδελφό που ονομαζόταν Ιωαννίδης Γεώργιος του Λορέντζου.

10. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΛΑΜΠΙΡΗΣ

Ο ιατρός Δημήτριος Λαμπίρης του Σωτηρίου ήταν γόνος παλιάς οικογένειας προκρίτων του Θεολόγου. Τέλειωσε το Δημοτικό Σχολείο Θεολόγου, συνέχισε στο γυμνάσιο Σύρου και γράφτηκε στην Ιατρική Αθηνών. Τέλειωσε την Ιατρική το 1892 και άσκησε το ιατρικό επάγγελμά του στο Θεολόγο. Το 1897 αναφέρεται ως συνδρομητής της έκδοσης του Σταύρου Μερτζίδα «Οι Φίλιπποι»⁴⁰, όπως και στη νεότερη έκδοση «των Θασιακών», που έγινε το 1911 από τον ίδιο συγγραφέα. Διετέλεσε δημογέροντας Κάτω Θεολόγου⁴¹ και

37. Βλ. Γεωργίου Αστεριάδη, ό.π., σ. 315.

38. Βλ. Α. Ε. Bakalopoulos, ό.π., αρ. εγ. 48, σ. 141.

39. Βλ. Κωνσταντίνου Χιόνη, Ανέκδοτα δικαιοπρακτικά έγγραφα της Θάσου, περ. «Θασιακά», τ. 3 (1986), σ. 172, όπου δημοσιεύεται η από 29-7-1903 επιστολή, γραμμένη από τον ιατρό Δ. Ιωαννίδη, που διέμενε τότε στον Πειραιά. Στην επιστολή αναφέρεται ότι εκδίδεται το πιστοποιητικό που αποστέλλει για τη βεβαίωση ιατρικού θέματος, που είχε διαπιστώσει το Μάιο του 1902, όταν είχε επισκεφθεί τη Μαρία Παρασχούδη στο Θεολόγο Θάσου. Επομένως το Μάιο του 1902 βρισκόταν στο Θεολόγο, ενώ στις 29-7-1903 είχε ήδη εγκατασταθεί στον Πειραιά. Το 1897 αναφέρεται ως συνδρομητής έκδοσης στο Θεολόγο, βλ. Σταύρου Μερτζίδα, ό.π., σ. 235.

40. Βλ. Σταύρου Μερτζίδα, ό.π., σ. 235.

41. Βλ. Κωνσταντίνου Χιόνη, Ένα πρωτόκολλο εισαγομένων εγγράφων των ετών 1902-1904 από το Θεολόγο, περ. «Θασιακά», τ. 2 (1985), σ. 100.

έφορος της Σχολής Θεολόγου⁴². Προβαίνει σε αγοραπωλησίες ακινήτων⁴³, προσπαθεί να συγκεντρώσει τα διασκορπισμένα ελαιόδενδρά του σ' ένα ελαιόκτημά του, που βρίσκεται στο Στριβωτό, και συμμετέχει σε πολλές κοινωνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις της κοινότητάς του. Φέρεται εγγεγραμμένος στον εκλογικό κατάλογο του 1915 και στην κοινότητα Κάτω Θεολόγου με αύξ. αριθ. 3093⁴⁴. Γεννημένος το 1869, παντρεύτηκε την Εριφύλη, κόρη του προεστού Δ. Θωμαΐδη, κι απέκτησε έξι παιδιά. Ένα από τα παιδιά του ήταν και ο Σωτήριος Λαμπίρης, που τέλειωσε την Ιατρική Σχολή, και πέθανε από φυματίωση το Μάρτιο του 1928, σε ηλικία 26 ετών⁴⁵. Ο Δημήτριος Λαμπίρης πρέπει να πέθανε μετά τις 5-5-1927, ημερομηνία που έγραψε την επιστολή στο συνάδελφό του Αυγουστή Αναστασιάδη, και προ του Μαρτίου του 1928, ημερομηνία θανάτου του γιού του.

11. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΑΣΟΥ

Ο ιατρός Αθανάσιος Νάσου φέρεται εγγεγραμμένος στον εκλογικό κατάλογο του 1915 και στην κοινότητα Κάτω Θεολόγου με αύξ. αρ. 3158⁴⁶. Γεννήθηκε το 1887 και ήταν γιος του παντοπώλη Ιωάννη Νάσου του Αθανασίου. Την ιατρική επιστήμη δεν την άσκησε στο Θεολόγο αλλά στην Κομοτηνή, όπου εγκαταστάθηκε οριστικά. Πέθανε μετά την κατοχή. Αδελφός του ήταν ο Γεώργιος Νάσου (1894-1962), ο οποίος μετά την κατοχή εγκαταστάθηκε από το Θεολόγο στην Καβάλα.

12. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

Ο ιατρός Δημήτριος Βασιλειάδης του Βασιλάκη φέρεται εγγεγραμμένος στον εκλογικό κατάλογο του 1915 και στην κοινότητα Καλλιράχης με αύξ. αριθ. 3327⁴⁷. Το 1915 ήταν 49 ετών. Από τον ίδιο εκλογικό κατάλογο προκύπτει ότι είχε και άλλα δύο αδέρφια, τον Κων /νο, ετών 65, και το Δημοσθέ-

42. Βλ. *Κωνσταντίνου Δ. Τσιάτα*, Το χρονικό της κατασκευής των σχολείων του Θεολόγου στα χρόνια της τουρκοκρατίας, περ. «Θασιακά», τ. 2 (1985), σ. 65.

43. Βλ. *Κωνσταντίνου Χιόνη*, Ανέκδοτα δικαιοπρακτικά έγγραφα της Θάσου, περ. «Θασιακά», τ. 4 (1987), σ. 118-122.

44. Βλ. *Γεωργίου Αστεριάδη*, ό.π., σ. 328.

45. Η πληροφορία αυτή μας δόθηκε από το γραμματέα της κοινότητας Θεολόγου κ. Κυριάκο Μαρκιανό.

46. Βλ. *Γεωργίου Αστεριάδη*, ό.π., σ. 329.

47. Βλ. *Γεωργίου Αστεριάδη*, ό.π., σ. 334.

νη, ετών 61. Το 1904 ο Δημήτριος Βασιλειάδης ήταν ο πρώτος επιλαχών για τη θέση του παρέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου Θάσου⁴⁸. Το 1911 αναφέρεται ως συνδρομητής στην έκδοση του έργου του Σταύρου Μερτζίδα «Θασιακά» μεταξύ των κατοίκων των Λιμεναρίων⁴⁹, πράγμα που σημαίνει ότι πρέπει να εργαζόταν τότε στα Λιμενάρια. Στις 1-10-1929 απέστειλε στον ιατρό Αυγουστή Αναστασιάδη την παρακάτω επιστολή: «Αγαπητέ Συνάδελφε ἡε Αυγουστή Αναστασιάδη. Σας αποστέλλω συνημμένως εγκύκλιον του Ιατρ. Συλλόγου Καβάλας και σας παρακαλώ όπως, αφού συμπληρώσετε την συνημμένη κατάσταση, την διαβιβάσετε εις τον γειτνιάζοντα ιατρόν της περιφερείας σας. Επί τούτοις διατελώ μετά πάσης τιμής και υπολήψεως. Εν Καλή-Ράχη τη 1η 8βρίου 1929. Δ. Βασιλειάδης»⁵⁰. Πέθανε μετά την κατοχή. Ο πατέρας Βασίλειος ή Βασιλάκης ήταν πρακτικός ιατρός και αναφέρεται ως συνδρομητής στην έκδοση του έργου «Οι Φίλιπποι» του Σταύρου Μερτζίδα⁵¹. Ένας χειρόγραφος κώδικάς του με ιατρικές συνταγές διασώζονταν πριν από μερικά χρόνια.

13. ΙΩΑΝΝΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ

Ο ιατρός Ιωάννης Θεοδωρίδης του Θεοδώρου φέρεται εγγεγραμμένος στον εκλογικό κατάλογο του 1915 και στην κοινότητα Καλλιράχης με αύξ. αρ. 3370⁵². Ήταν τότε 49 ετών. Από πληροφορίες μάθαμε ότι ήταν γαμπρός του Δημητρίου Θ. Παπα-Οικονόμου. Δεν ξέρουμε ούτε άλλες λεπτομέρειες από τη ζωή του ούτε πότε πέθανε.

14. ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ

Ο ιατρός Ιωάννης Αθανασιάδης του Ιωάννη φέρεται εγγεγραμμένος στον εκλογικό κατάλογο του 1915 και στην κοινότητα Σωτήρος με αύξ. αρ. 3783⁵³. Ήταν τότε 41 ετών. Από τη γραμματέα της κοινότητας Σωτήρος πληροφορη-

48. Βλ. Κωνσταντίνου Χιόνη, Ένα πρωτόκολλο εισαγομένων εγγράφων των ετών 1902-1904 από το Θεολόγο, περ. «Θασιακά», τ. 2 (1985), σ. 105.

49. Βλ. Σταύρου Μερτζίδα, Θασιακά, ήτοι ιστορία της νήσου Θάσου, Καβάλα 1911, σ. ε'.

50. Φωτοτυπία της επιστολής αυτής, που βρίσκεται στο αρχείο Αυγουστή Αναστασιάδη, έθεσε στη διάθεσή μας ο κ. Κων/νος Χιόνης.

51. Βλ. Σταύρου Μερτζίδα, Οι Φίλιπποι, Εν Κωνσταντινουπόλει 1897, σ. 235.

52. Βλ. Γεωργίου Αστεριάδη, ό.π., σ. 335.

53. Βλ. Γεωργίου Αστεριάδη, ό.π., σ. 345.

θήκαμε ότι ο Ιωάννης Αθανασιάδης του Ιωάννη και της Ευφροσύνης γεννήθηκε το 1874 και καταγόταν από τα Ιωάννινα. Παντρεύτηκε την Πηνελόπη Νικολάου Φανίκα (1880-1963) κι απέκτησε τρία παιδιά: την Ευγενία, την Αλεξάνδρα και τον Αλκιβιάδη (1897-1972). Γιος του Αλκιβιάδη είναι ο διοικητικός εφέτης Αθανασιάδης Ιωάννης του Αλκιβιάδη, που είναι γεννημένος το 1930. Ο ιατρός Ιωάννης Αθανασιάδης αναφέρεται το 1911 ως συνδρομητής της έκδοσης των «Θασιακών» του Σταύρου Μερτζίδα μεταξύ των κατοίκων του Σωτήρος.

